

2026 Bahar Toplantısı - I

Dünya ve Ekonomi
Prof Dr. Bilsay KURUÇ

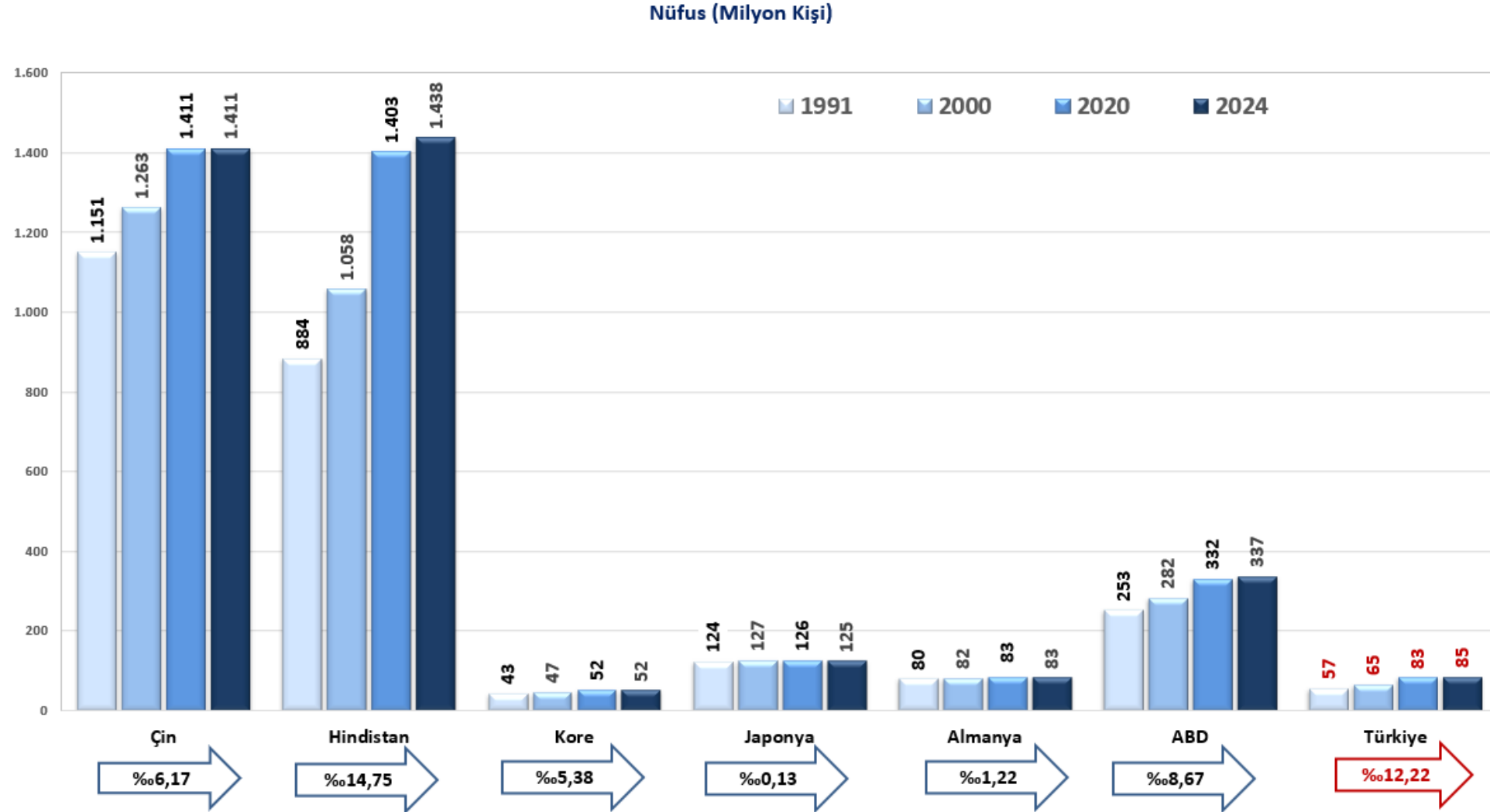
Katkı: Dr. Oktay KÜÇÜKKİREMİTÇİ
(21. Yüzyıl İçin Planlama Grubu Üyesi)

Oturum I, Mülkiye Şeref Salonu
10 Nisan 2026

DÜNYA ve EKONOMİ– Zengin Dünya Yaşlanıyor, Türkiye Nüfus Artış Hızı Dünya Ortalaması ile Uyumlu

Bilgi İçin:

- Nüfus Artış Hızı 1991-2024 dönemi için $A_t = A_0 e^{rt}$ formülüne göre hesaplanmıştır. A_t : 2024 yılı nüfusu, A_0 : 1991 yılı nüfusu, e : doğal logaritma tabanı; t : Dönem sayısı (33); r : Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)
- 1991-2024 dönemi için yıllık nüfus artış hızı; AB için %1,89, Dünya için %12,22'dir.

Not: Aksi belirtilmedikçe bu ve izleyen tüm tablo ve grafikler için kaynak: Dünya Bankası, World Development Indicators (<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators#>)

DÜNYA ve EKONOMİ– Bölüşümde Zenginler Mevzi Kaybediyor**Dünya GSYH'sinden Alınan Paylar (Dünya=100)**

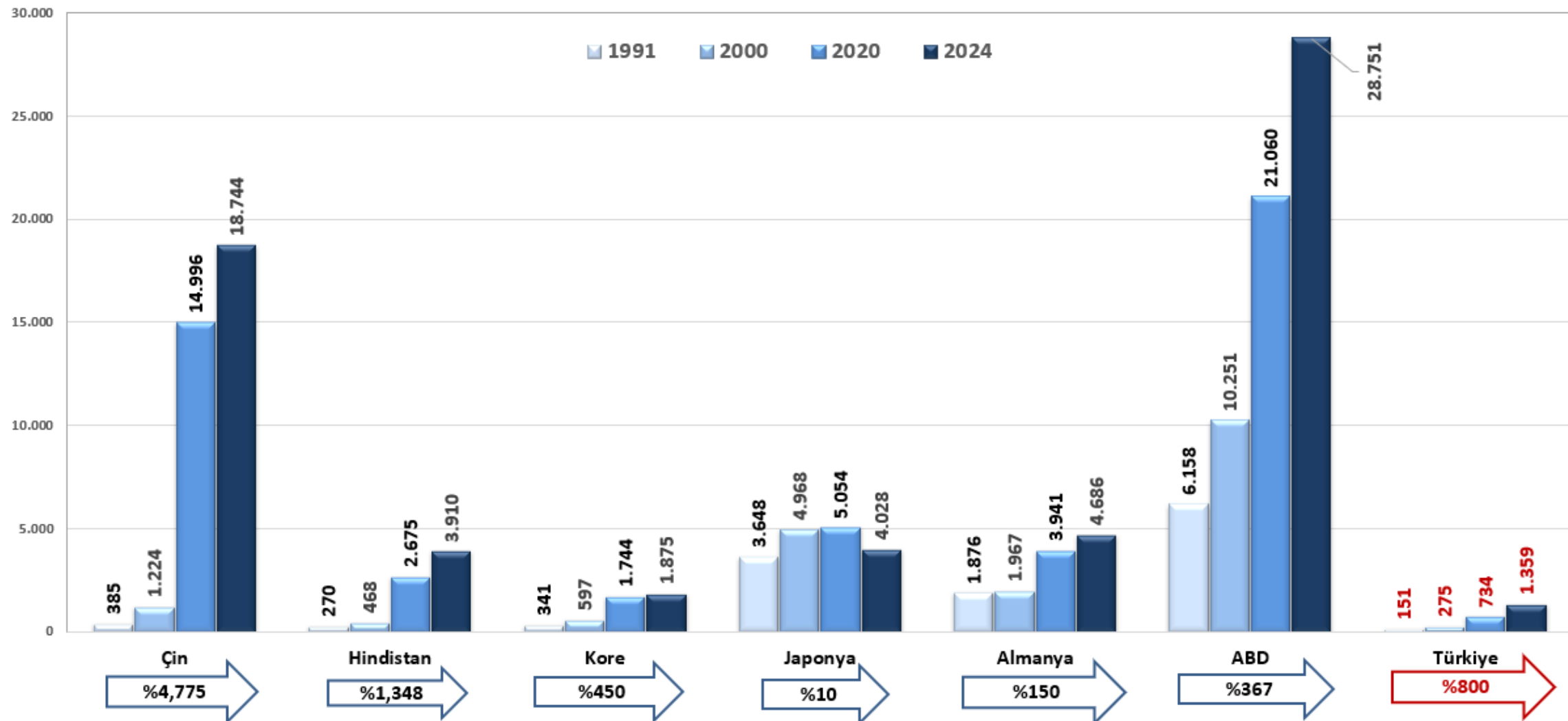
Ülkeler	1991	2000	2020	2024
Çin	1,6	3,6	17,5	16,9
Hindistan	1,1	1,4	3,1	3,5
Kore	1,4	1,8	2,0	1,7
Japonya	15,3	14,7	5,9	3,6
Almanya	7,8	5,8	4,6	4,2
ABD	25,7	30,2	24,5	25,9
Türkiye	0,6	0,8	0,9	1,2
OECD	83,5	81,7	61,5	60,8
Avrupa Birliği	28,1	21,5	18,0	17,6
Orta Gelir	12,7	16,4	34,4	35,1
Yüksek Gelir	86,4	82,9	65,1	64,3
Dünya	100,0	100,0	100,0	100,0

Dünya Bankası sınıflamasına göre, Orta Gelir Grubu kişi başına yıllık geliri 1,136 USD ila 13,935 USD arasında kalan ülkeleri, Orta-Yüksek Gelir Grubu 4,496 USD ila 13,935 USD arasında kalan ülkeleri, Yüksek Gelir Grubu ise yıllık kişi başı geliri 13,935 USD'den yüksek ülkeleri içermektedir.

DÜNYA ve EKONOMİ – *Küçükler Hızlı, Büyükler Yavaş Büyüyor (Çin İstisna)*

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Cari, Milyon USD)

Not: Dönemlik Büyüme Hızı, 1991-2024 dönemi için (Dönem Sonu GSYH / Dönem Başı GSYH)*100-100 olarak hesaplanmıştır.

DÜNYA ve EKONOMİ– Ama Zenginler Hâlâ Çok Zengin

Dünya Ortalamasına Kıyasla Kişi Başı GSYH (Dünya=100)

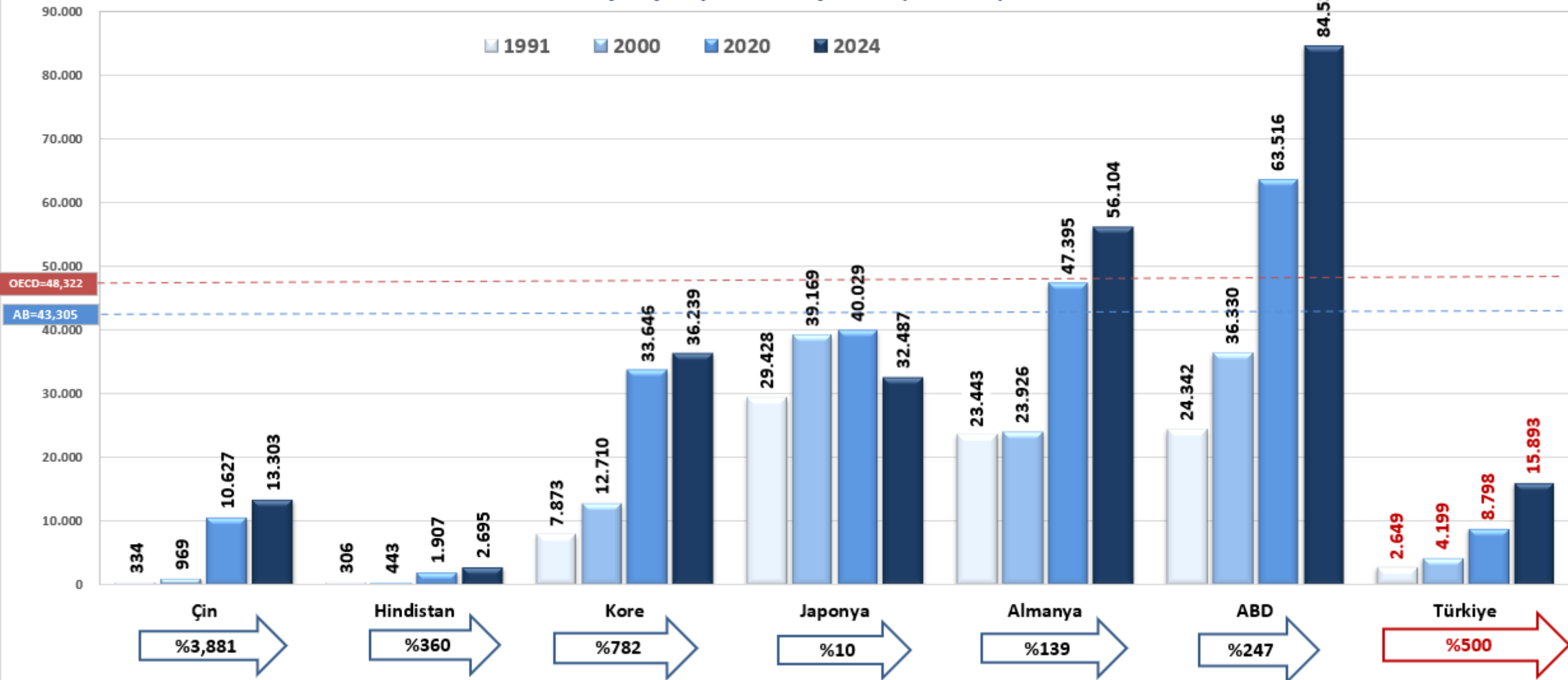
Ülkeler	1991	2000	2020	2024
Çin	7,5	17,6	97,2	97,6
Hindistan	6,9	8,0	17,4	19,8
Kore	177,3	231,0	307,6	265,9
Japonya	662,9	712,0	366,0	238,3
Almanya	528,1	434,9	433,3	411,6
ABD	548,3	660,4	580,7	620,2
Türkiye	59,7	76,3	80,4	116,6
OECD	402,1	419,0	352,9	354,5
Avrupa Birliği	359,3	308,6	317,2	317,7
Orta Gelir	17,7	22,5	46,9	48,1
Yüksek Gelir	391,2	406,7	366,7	369,0
Dünya	100,0	100,0	100,0	100,0

Not: Dünyanın Kişi Başına GSYH değerleri; 1991 yılında 4.439 USD, 2000 yılında 5.501 USD, 2020 yılında 10.938 USD ve 2024 yılında 13.631 USD'dir.

DÜNYA ve EKONOMİ– Zenginler Ligi Uzakta, Ülke İçi, Ülke Grupları Bölüşüm Dengesizlikleri Dengelenmesi Zor

Kişi Başı Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Cari, USD)

Not: Dönemlik Kişi Başı Gelir Artış Hızı, 1991-2024 dönemi için (Dönem Sonu GSYH / Dönem Başı GSYH)*100-100 olarak hesaplanmıştır.

DÜNYA ve EKONOMİ – Zenginler Çıktı Piyasasında Geriliyor, Pazarlarını «Üretenlere» Bırakıyor, Asıl «Ajanda» Bu...**Dünya Mal İhracatından Alınan Yüzde Pay (Dünya=100)**

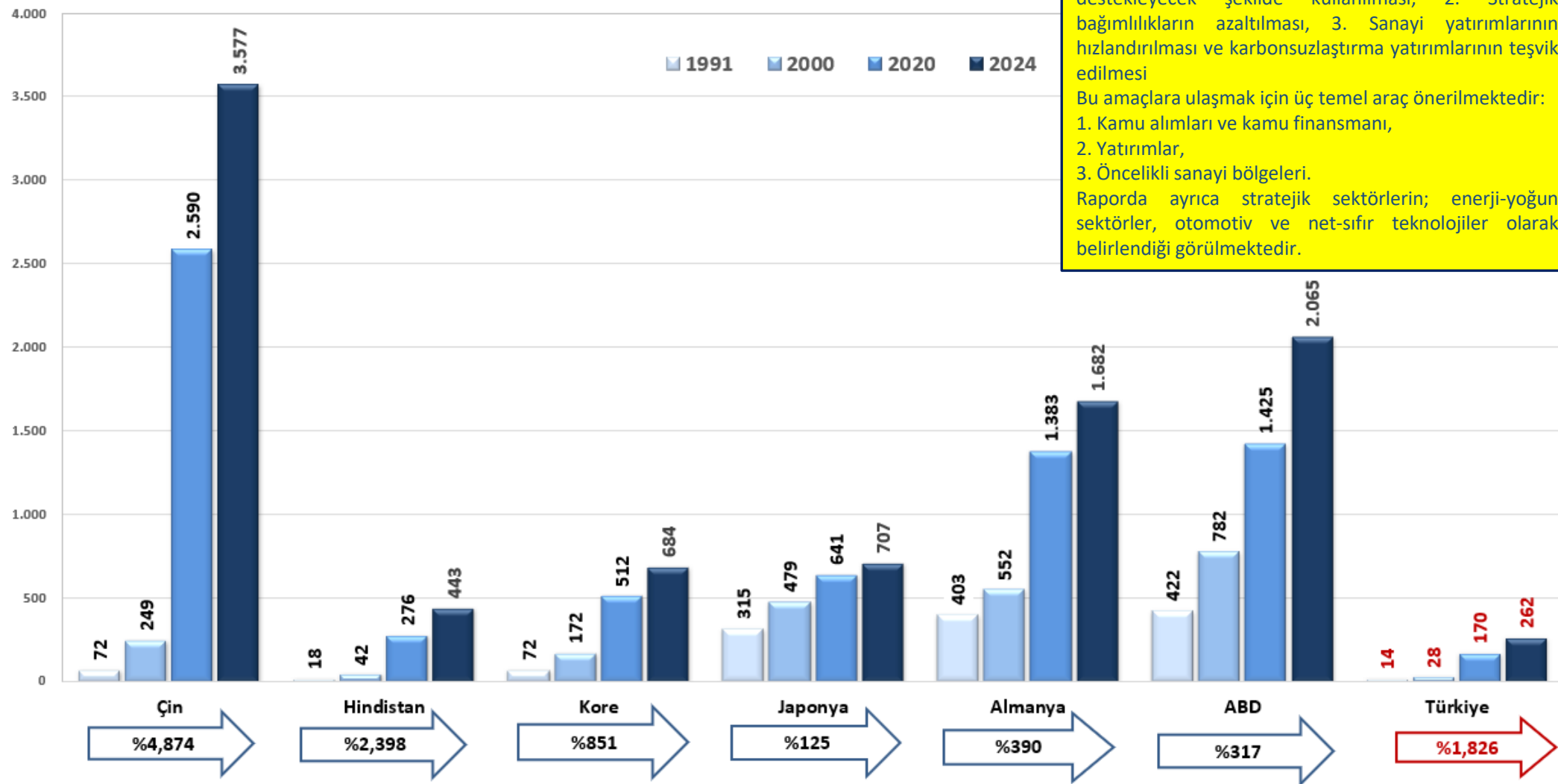
Ülkeler	1991	2000	2020	2024
Çin	2,0	3,8	14,6	14,6
Hindistan	0,5	0,7	1,6	1,8
Kore	2,0	2,7	2,9	2,8
Japonya	8,9	7,4	3,6	2,9
Almanya	11,4	8,5	7,8	6,8
ABD	11,9	12,1	8,0	8,4
Türkiye	0,4	0,4	1,0	1,1
OECD	76,6	71,3	57,4	55,4
Avrupa Birliği	38,9	33,5	30,9	29,1
Orta Gelir	13,2	18,0	31,8	33,3
Yüksek Gelir	86,3	81,3	67,9	66,3
Dünya	100,0	100,0	100,0	100,0

Not: Dünya toplam mal ihracatı (Milyar USD olarak) ; 1991 yılında 3,548 USD, 2000 yılında 6,485 USD, 2020 yılında 17,735 USD ve 2024 yılında 24,577 USD'dir.

DÜNYA ve EKONOMİ – İhracat Lideri Çin, Ama Pazarları Ürküttü! Sanayi Hızlandırma Yasası (Industrial Accelerator Act (*) -IAA), Trump Vergileri,...

İhracat (Cari, FOB, Milyar USD)

(*): IAA'nın üç temel hedefi bulunmaktadır: 1. Avrupa Birliği (AB) Tek Pazarına erişimin Avrupa'da üretimi destekleyecek şekilde kullanılması, 2. Stratejik bağımlılıkların azaltılması, 3. Sanayi yatırımlarının hızlandırılması ve karbonsuzlaştırma yatırımlarının teşvik edilmesi
Bu amaçlara ulaşmak için üç temel araç önerilmektedir:
1. Kamu alımları ve kamu finansmanı,
2. Yatırımlar,
3. Öncelikli sanayi bölgeleri.
Raporda ayrıca stratejik sektörlerin; enerji-yoğun sektörler, otomotiv ve net-sıfır teknolojiler olarak belirlendiği görülmektedir.

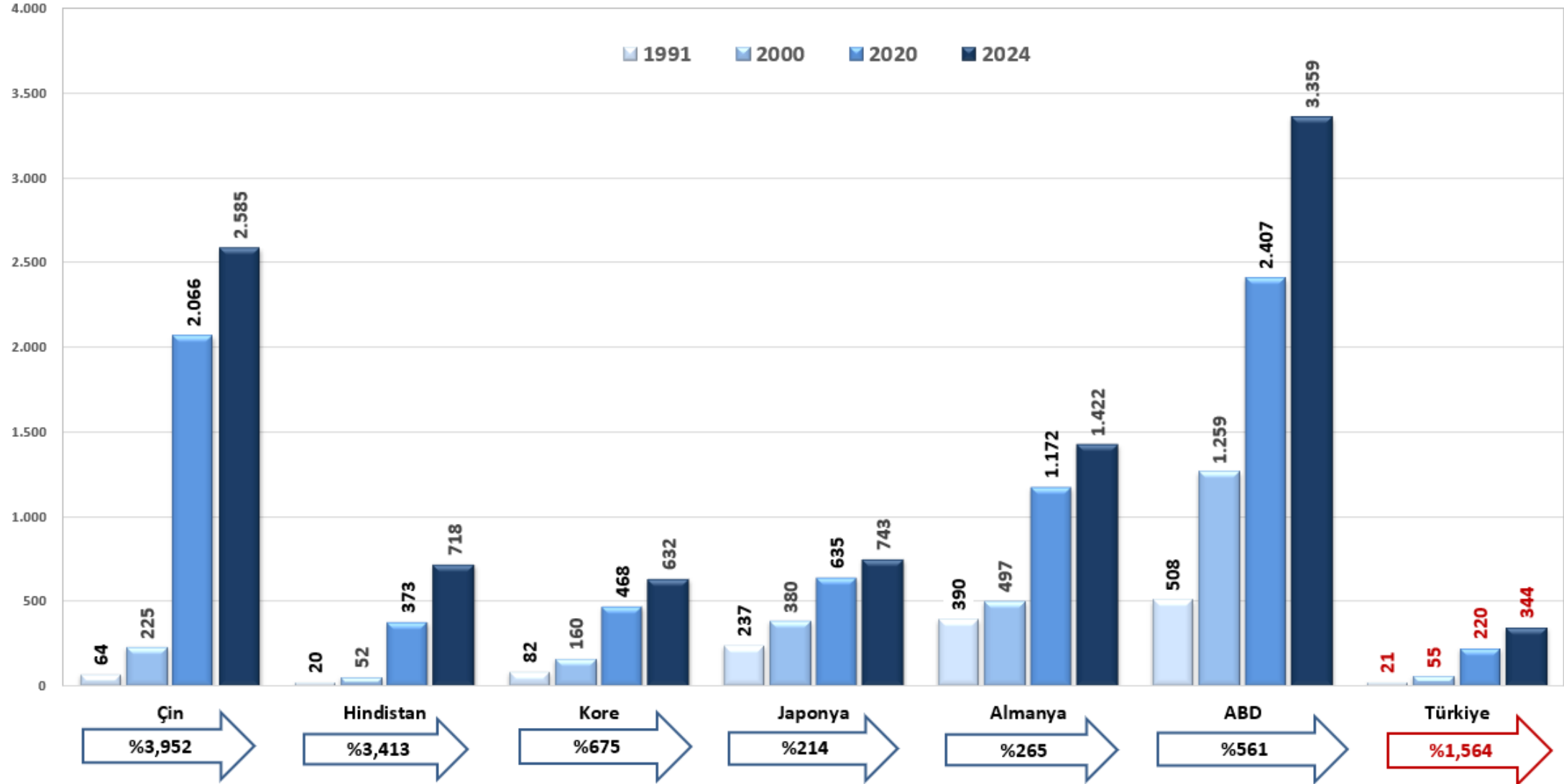
DÜNYA ve EKONOMİ– Tedarik Zincirlerinde de Belirgin Şekilde Yüksek Gelirden Orta Gelire Kayma Var!**Dünya Mal İthalatından Alınan Yüzde Pay (Dünya=100)**

Ülkeler	1991	2000	2020	2024
Çin	1,7	3,4	11,5	10,4
Hindistan	0,6	0,8	2,1	2,9
Kore	2,2	2,4	2,6	2,5
Japonya	6,5	5,7	3,5	3,0
Almanya	10,7	7,5	6,5	5,7
ABD	13,9	18,9	13,4	13,5
Türkiye	0,6	0,8	1,2	1,4
OECD	77,6	75,4	61,2	59,6
Avrupa Birliği	39,9	32,6	28,7	27,7
Orta Gelir	13,5	17,1	29,6	31,1
Yüksek Gelir	85,8	82,4	69,8	68,3
Dünya	100,0	100,0	100,0	100,0

DÜNYA ve EKONOMİ – AB ve ABD «İthal İkameci» Politikalara Yöneliyor (Hey Gidi Globalleşme ve Küresel Değer Zincirleri Efsaneleri 😊)

İthalat (Cari, FOB, Milyar USD)

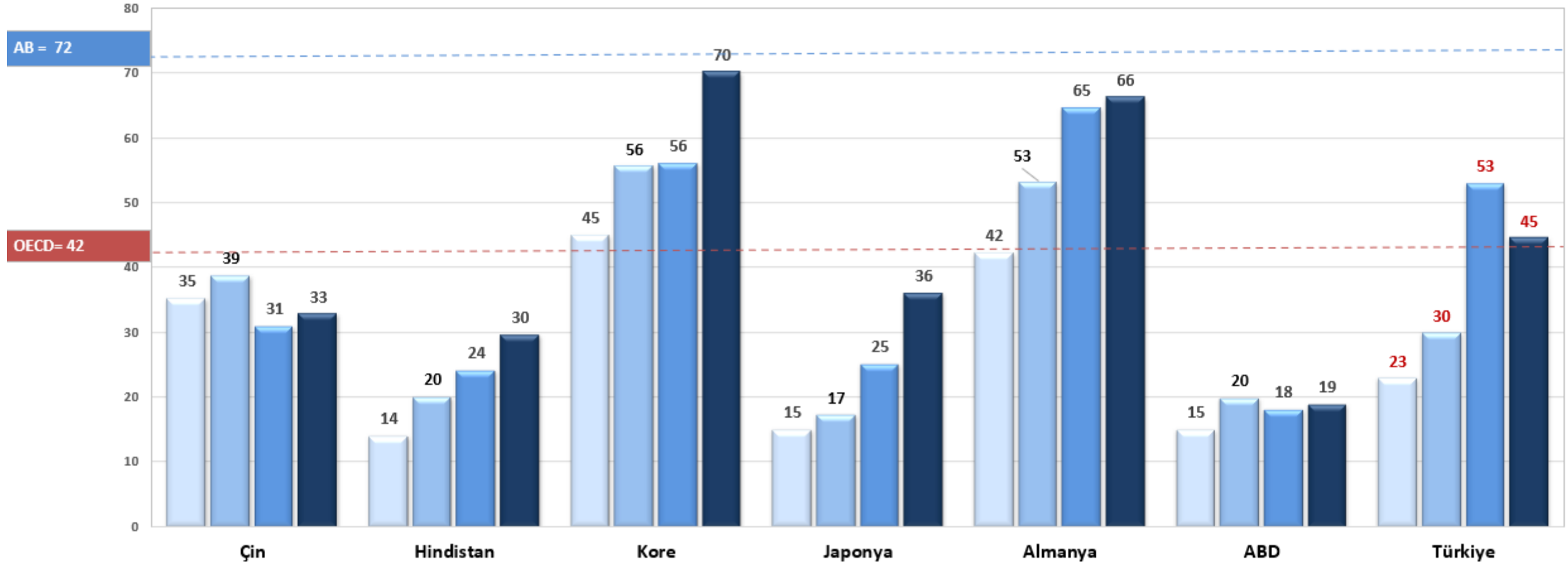

DÜNYA ve EKONOMİ – *Dışa Açıklıkta Çin, Hindistan, Japonya, ABD'den Öndeyiz*

(İhracat+İthalat)/GSYİH (%)

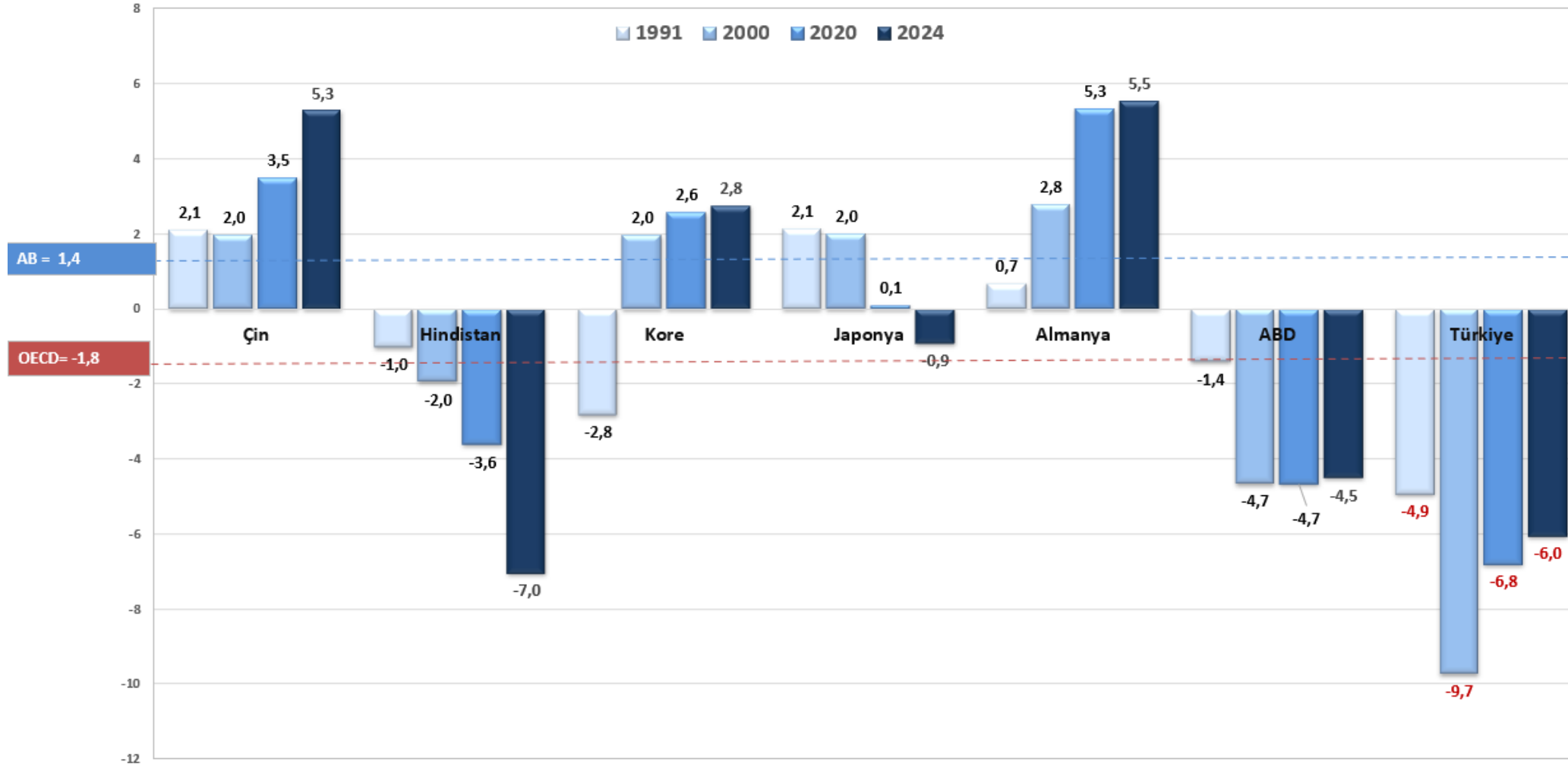
1991 2000 2020 2024

DÜNYA ve EKONOMİ– Dışa Açıklığın Faturası, Dış Açıkta da Lideriz

Dış Ticaret Dengesi/GSYH (%)

DÜNYA ve EKONOMİ– Dünyanın «Fabrika Ülkeleri» Yüksek Gelir Grubundan Göç Eylemiş (Üretimin Mekân Kayması)

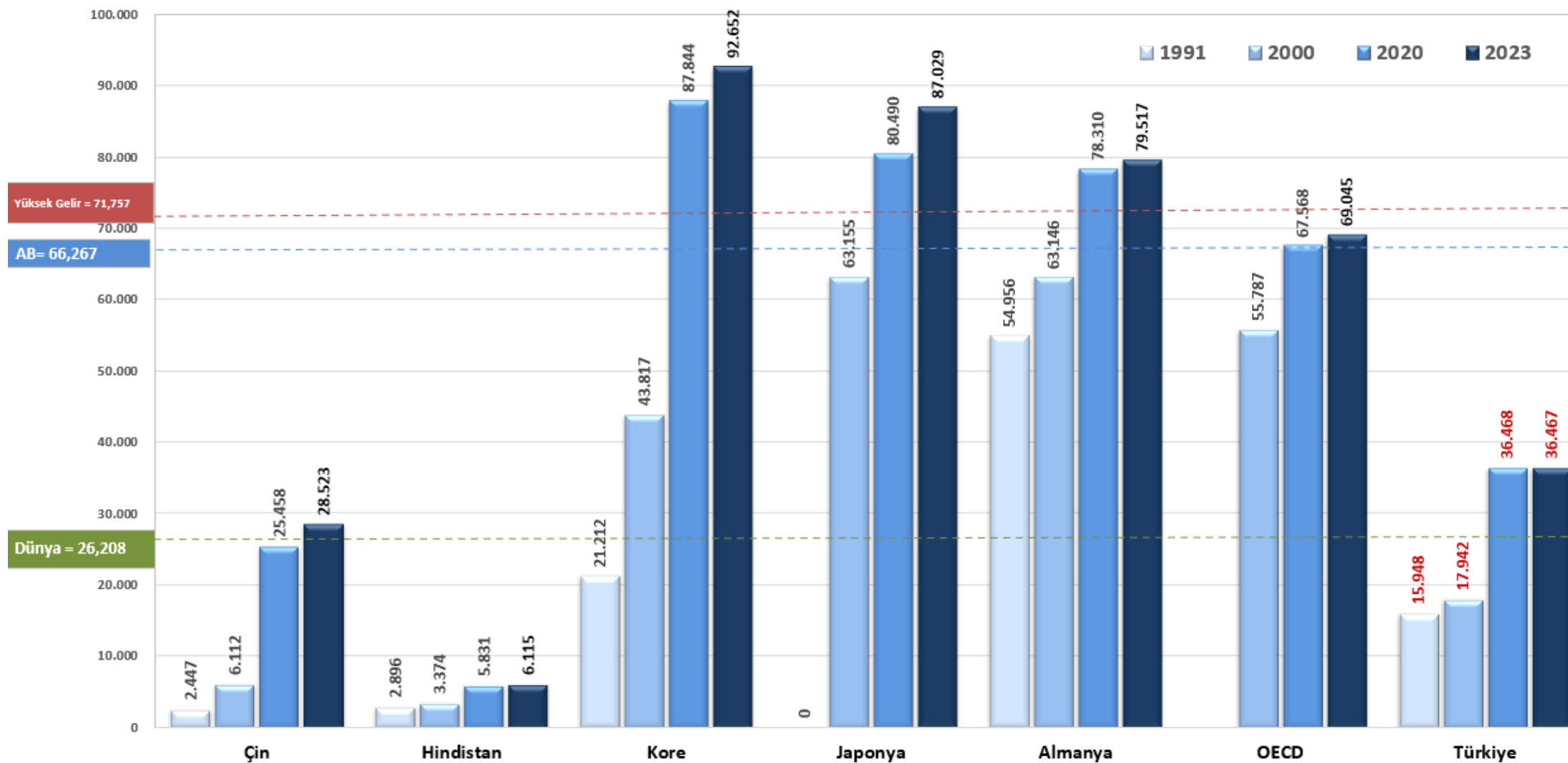
Dünya İmalat Sanayi Üretiminden Alınan Yüzde Pay (Dünya=100)

Ülkeler	2000	2020	2023	2024
Çin	-	28,1	28,3	28,0
Hindistan	1,2	2,8	2,9	3,0
Kore	2,5	3,3	2,9	3,0
Japonya	17,8	7,4	5,3	-
Almanya	6,4	5,3	5,3	5,1
ABD	24,8	16,3	-	-
Türkiye	0,8	1,0	1,4	1,4
OECD	76,9	51,1	-	-
Avrupa Birliği	20,3	16,4	16,9	16,8
Orta Gelir	-	44,4	46,7	46,3
Yüksek Gelir	77,6	54,0	51,7	-
Dünya	100,0	100,0	100,0	100,0

DÜNYA ve EKONOMİ – Çin Kalıp Değiştiriyor, Hindistan Ucuz Emekle Rekabetçi, Gelişmiş Ülkeler Başka Bir Ligde...

Çalışan Başına Sanayi Katma Değeri (İnşaat Dahil, 2015 Fiyatlarıyla, USD)

DÜNYA ve EKONOMİ– «Üreten Ülkelerin» Enerji İhtiyacı da Artıyor, Kasabada Yeni Tipler!**27 Nolu Fasıl (*) İthalatının Yüzde Dağılımı (Dünya=100)**

Ülkeler	2006	2010	2020	2024
Çin	4,8	7,8	15,9	16,2
Hindistan	3,3	4,6	6,4	7,1
Kore	4,7	5,1	5,3	5,2
Japonya	8,7	8,3	6,4	5,4
Almanya	6,0	5,2	4,7	3,7
ABD	18,7	15,1	8,0	8,1
Türkiye	1,6	1,6	1,8	2,1
OECD	72,5	65,2	51,6	51,4
Avrupa Birliği	30,7	27,5	23,1	23,8
Gelişmiş Ülkeler	65,0	57,4	42,8	43,1
Dünya	100,0	100,0	100,0	100,0

(*): Harmonize Sistem 2'ye (HS2) göre 27. Fasıl; Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümenli maddeler; mineral mumlar ürünlerini ihtiva etmektedir. Bu başlık, petrol ve türevleri başta olmak üzere kömür, doğal gaz, petrol ürünleri gibi enerji kaynaklarını kapsayan geniş bir fasılı ifade eder.

DÜNYA ve EKONOMİ– *Tedarik Zincirlerinde Üretenler «Komşuya», Üretemeyenler de Üretenlere Yönelmiş***Doğu Asya ve Pasifik Ülkelerinden İthalat (Toplam İthalatın Yüzdesi)**

Ülkeler	1991	2000	2020	2023
Çin	4,9	8,1	14,3	15,2
Hindistan	4,3	11,4	24,5	23,7
Kore	10,5	16,8	33,5	32,9
Japonya	18,4	28,3	40,3	36,6
Almanya	3,7	5,3	10,4	9,4
ABD	8,1	14,3	27,2	22,6
Türkiye	2,0	4,1	14,1	16,8
OECD	5,5	9,5	19,2	17,2
Avrupa Birliği	2,8	4,6	10,9	10,2
Orta Gelir	4,3	8,2	23,1	23,8
Yüksek Gelir	7,5	11,8	21,3	19,4
Dünya	7,0	11,2	21,8	20,8

DÜNYA ve EKONOMİ– Zenginlere Bağımlılık Her Gelir Grubu İçin Azalıyor, Tedarik Yapısı Değişiyor**Yüksek Gelir Grubundan İthalat (Toplam İthalatın Yüzdesi)**

Ülkeler	1991	2000	2020	2024
Çin	91,6	84,4	70,8	68,1
Hindistan	81,1	74,4	56,7	61,4
Kore	83,3	76,4	58,9	58,5
Japonya	74,1	65,8	54,0	57,7
Almanya	88,3	88,4	83,1	83,2
ABD	75,3	64,7	51,1	52,5
Türkiye	90,0	82,6	68,1	69,5
OECD	85,0	80,0	69,6	70,0
Avrupa Birliği	88,1	87,7	81,1	80,1
Orta Gelir	86,1	80,3	61,7	60,6
Yüksek Gelir	83,3	77,7	67,3	67,4
Dünya	83,7	78,0	65,4	65,1

TEŞEKKÜRLER...

<https://21inciyyuzyilicinplanlama.org/>